

A Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége (AIBM, IAML) és Magyarország

Kárpáti János

1981-ben a Bartók centenárium évének eseményekben amúgy is gazdag programjához egy fontos könyvtári találkozó is hozzájárult: Budapesten rendezte meg rendes évi konferenciáját a *Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége*. Közismert rövidítésében az AIBM vagyis az Association Internationale des Bibliothéques Musicales. A találkozót az AIBM magyar nemzeti bizottsága szervezte meg a Művelődési Minisztérium kizárólag erkölcsi és a Magyar Rádió anyagi támogatásával. Bár mi magunk is megítélhetjük, ám még hitelesebb, ha az ítéletben külföldi kollégáink többször is kifejtett és azóta is hangoztatott véleményét idézve mondjuk el: a budapesti AIBM konferencia rendkívül sikeres volt, az évente rendezett konferenciák egyik legjobb hangulatú eseménye mind a szakmai tartalmasság mind pedig a baráti együttlét szempontjából. Mi itthon tudjuk jól, hogy a magyar könyvtárügy meglehetősen elmarad a fejlett nyugati országok magas fokon automatizált könyvtári rendszere mögött – és ez a humán területeken belül is jócskán elmaradt zenei gyűjteményeket még fokozottabban érinti. Hazai helyzetünket bemutatva mégsem vallottunk szégyent, mert zenei könyvtárainkra kisugárzik valami fény abból a ragyogásból, amelyet elsősorban nagy mestereinknek, *Bartóknak* és *Kodálynak* köszönhetünk. Másképpen fogalmazva, ha vannak is hiányosságaink, ezek iránt azért is elnézőbbek voltak külföldi kollégáink, mert azt láthatták, hogy zenei könyvtáraink – ez 1981-ben volt – úgy ahogy betöltötték azt az infrastrukturális szerepet, amely zenei életünk szinten tartásához szükséges volt.

Ebben a beszámolóban a magyar könyvtárosok szélesebb rétegei számára is szeretnénk bővebb tájékoztatást nyújtani erről a nemzetközi szervezetről. Lehetséges, hogy ezt inkább akkor kellett volna tennünk, amikor a budapesti konferencia révén az érdeklődés homlokterében lehettünk, de akkor talán éppen az volt az illúziónk, hogy tevékenységünket, szerepünket amúgy is ismerik. Most viszont egy lefelé irányuló szakaszban vagyunk, kapcsolataink, lehetőségeink az anyagi támogatás megvonása miatt csökkennek, és lehetséges, nemsokára teljesen megszűnnek. Talán most van az utolsó pillanat annak az elmondására: “volt egy magyar AIBM bizottság”, amely hírt adhatott a világnak a magyar zenei könyvtárak szegény, de megbecsült helyzetéről.

A világ zenei könyvtárait magába tömörítő szövetség épp 40 éves múltra tekinthet vissza: 1949-ben, egy Firenzében rendezett konferencián, majd 1950-ben, a lüneburgi zenetudományi kongresszuson jöttek létre azok a keretek, melyek között azután 1951-ben, Párizsban, az UNESCO támogatásával megtartotta első közgyűlését az Association Internationale des Bibliothéques Musicales, amely több szakmai szervezethez hasonlóan az UNESCO támogatásával, annak égisze alatt működik. Az AIBM-et az első perctől

kezdvé szoros kapcsolat fűzi olyan más nemzetközi szervezetekhez, amelyek jellegüket tekintve legszorosabb rokonai: könyvtári oldalról az IFLA-hoz, zenei oldalról pedig a Nemzetközi Zenetudományi Társasághoz (IMS) és a Nemzetközi Zenei Tanácshoz (IMC).

Az AIBM működésének első két és fél évtizedében egy olyan kimagasló egyéniség volt a szervezet szellemi és gyakorlati irányítója, mint *Vladimir Fedorov*, a párizsi Konzervatórium könyvtárosa, aki évek hosszú során át szerkesztette a szövetség folyóiratát, a *Fontes Artis Musicae*-t, s töltötte be a főtítkári, alelnöki, elnöki, majd tiszteletbeli elnöki funkciókat. Bár a világ zenetudományi és zenei könyvtári életének számos nagy egyénisége fontos szerepet vállalt a munkában, olyanok mint *Alexander Hyatt King*, *Folke Lindberg*, *André Jurres*, *Harald Heckmann*, *Rita Benton*, *Barry S. Brook*, *Anders Lönn*, egyikük neve sem fonódott oly szorosan és oly elválaszthatatlanul ehhez a társasághoz, mint *Vladimir Fedorov*.

A nagy személyiségek közreműködése mellett nagy vonzerőt és fontosságot biztosított az AIBM-nek fokozottan interdiszciplináris jellege. Nyilvánvaló, hogy a nemzetközi kooperáció minden szakmában elengedhetetlen, itt azonban különösen nagy szükség volt rá, hiszen az anyag és az anyaggal való dolgozás különböző hagyománya rendkívüli módon eltérővé tette a könyvtárak működését és módszertanát. Az első és talán legfontosabb új metodikai megközelítés már a címben is tükröződik: míg azelőtt könyvtárakról és kottatárakról külön beszéltek, most megszületett a komplex zenei könyvtár eszméje – és elnevezése –, mely azt sugallja, hogy minden zenei dokumentumot lehetőleg egységes rendszerben kell kezelni. Az AIBM születése óta eltelt technikai fejlődés még további egységesítő tendenciákat tett szükségessé, hiszen ma már a zenei információt hordozó síkdokumentumok mellett beláthatatlan új sora született meg a különböző egyéb információhordozóknak, a hanglemeztől kezdve, a szalagon és kazettán keresztül a videokazettáig és a CD-ig.

A dokumentumfajták és őrzési módszerek sokfélesége végül azt is szükségessé tette, hogy a szövetség elnevezése is kibővüljön. Így született meg 1980-ban a mai teljes név: *Association Internationale des Bibliothéques, Archives et Centres de Documentation Musicaux* vagyis *Zenei Könyvtárak, Archivumok és Dokumentációs Központok Nemzetközi Szövetsége*, de persze a gyakorlatban továbbra is a régi rövidítések használatosak, így a francia AIBM és az angol IAML.

A szövetség működésének első évtizedeiben a bibliográfiai leírás és katalogizálás nemzetközi szabványosítása állt az első, legfontosabb feladatok között. Fontos publikációk, illetve publikáció-sorozatok születtek meg ennek a jegyében, elsősorban a *Franz Grasberger*, *Yvette Fedoroff* és *Virginia Cunningham* nevével fémjelzett *Code International de catalogage de la musique I-IV* (1957-1975), valamint a *D. W. Krummel* szerkesztette *Guide for Dating Early Published Music* (1974). Sajnos, a Code Internationalszerzőinek igyekezete az évek során részben hiábavalónak bizonyult, mivel időközben az IFLA keretében megindult az ISBD munkacsoport tevékenysége, és az a zenét érintő ágakra is kiterjedt, mint az ISBD/PM (printed music) és ISBD/NBM (non book material). Mindenesetre, ez utóbbiak kidolgozásában az IFLA és az AIBM között szoros együttműködés alakult ki, és egyébként is, az AIBM mint szövetség, tagja az IFLA-nak, annak minden konferenciáján hivatalosan is képviselteti magát.

Az AIBM a bibliográfiai, katalogizálási és egyéb módszertani tapasztalatok cseréjén túl arra is törekszik, hogy a világ zenei könyvtárai minél bővebb információt kaphassanak egymás létéről, állományáról, tevékenységéről. Ezt szolgálja a *Rita Benton* által kezdeményezett és szerkesztett nagyszabású *Directory of Music Research Libraries* című kiadványsorozat (1967–1979), mely 4 kötetben közli Kanada és az Egyesült Államok (I.), az európai országok (II. III.), valamint Ausztrália, Izrael, Japán és Új-Zéland (IV.) tudományos könyvtárainak meglehetősen részletes gyűjteményi adatait. A kiadvány jellegéből fakad annak óhatatlan elévülése, ezért az AIBM már most elkezdte a sorozat új változatának megszerkesztését, tekintettel arra azonban, hogy a tudományos jelleg ma egyre kevésbé választható el az egyetemi és közművelődési jellegtől, az új directory már a világ valamennyi jelentős zenei könyvtárát tartalmazni fogja.

Ha az AIBM kiadványairól szólunk, a legnagyobb súlya és jelentősége azoknak a sorozatoknak van, amelyeket a szövetség a *Nemzetközi Zenetudományi Társasággal* (IMS) együttműködve ad ki, s amelyek ma már a zenetudományi kutatás alapvető kézikönyvei. Nem túlzás, ha azt mondjuk: az 1961-ben megindult *RISM (Répertoire International des Sources Musicales)* rövidítésű nemzetközi forrásrepertórium új korszakot nyitott a zenetudomány történetében. Ez a ma már közel 30 kötetet számláló hatalmas sorozat a legkorszerűbb metodikával adja közre a kutatók számára a zene csaknem teljes forrásanyagának lelőhelyjegyzékét, külön sorozatokba rendezve az 1800 előtti egyedi nyomtatványokat, a nyomtatott gyűjteményeket, a kéziratos zeneelméleti traktátusokat latin, görög, héber és arab nyelven, a 11–16. századi polifon zene kéziratait, a nyomtatott elméleti munkákat stb. Nagy megtiszteltetése a magyar zenetudománynak, hogy a RISM ún. nemzetközi tanácsadói testületének magyar tagja is van *Kecskeméti István* személyében. A magyar vonatkozású adatgyűjtés egyébként az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtárához kapcsolódóan folyik *Murányi Róbert Árpád* vezetésével.

A másik nagyszabású repertórium *RILM (Répertoire International de Littérature musicale)* néven ismeretes, és azt a feladatot tűzte maga elé 1967-ben való megalapításakor, hogy a jelentősebb zenetudományi irodalom kurrens bibliográfiáját adja közre eredeti nyelvű és angolra fordított címekkel, valamint rövid tartalmi ismertetésekkel. Az anyagot a City University of New York keretében működő szerkesztőség gyűjti össze az egyes nemzeti csoportoktól és évi négy számban adja közre – sajnos, egyelőre, pár éves elmaradással, számítógépes adatbankja pedig online keresésre is rendelkezésre áll. Ugyancsak megtisztelő Magyarország számára, hogy a RILM nemzetközi vegyesbizottságának magyar tagja is van e sorok írójának személyében. A RILM Abstracts hazai munkálatai egyébként az MTA Zenetudományi Intézetében folynak *Albert Gábor* vezetésével.

Az AIBM harmadik nagyszabású vállalkozása ikonográfiai jellegű, és *RIDIM (Répertoire international d'Iconographie Musicale)* címmel azt tűzte ki feladatként, hogy a képzőművészet évezredekét is átfogó hatalmas anyagából kigyűjtse a zenei vonatkozású információkat. Ezen a téren elsősorban a hiteles hangszerábrázolások nyújtják a legtöbbet, de számos egyéb információ is nyerhető a zenélési formákról, együttesekről és a zene társadalmi szerepéről. Vagyis a zenetörténeti kutatás számára egy eddig csak esetlegesen kiaknázott forrás nyílt meg ezzel a feltáró munkával. A központ itt is New Yorkban van, és mint a RILM esetében, ennek a vállalkozásnak is *Barry S. Brook* pro-

fessor a vezetője. A feltárt anyag publikációja azonban a RiDIM esetében elmarad a RILM mögött, amit a képpel való közlés nehézsége magyaráz, és az igazi megoldást végül a képek tárolására alkalmas CD-ROM fogja nyújtani. Addig is az *Imago Musicae* című folyóirat foglalkozik a zenei ikonográfia elméletével és módszertanával. Ezúttal is elmondhatjuk, hogy megbecsülésben van részünk a RiDIM nemzetközi vegyesbizottságának *Falvy Zoltán* az egyik tagja, aki egyébként az MTA Zenetudományi Intézetében olyan jelentős sikereket ért el az ikonográfiai kutatásban, hogy egy kelet-európai regionális központot is létrehozhatott.

A három, több évtizedes múltra visszatekintő nagy vállalkozáshoz az utóbbi években egy negyedik is kezd felzárkózni. Ennek elnevezése RIPM, vagyis *Répertoire International de la Presse Musicale*, és *Robert Cohen* amerikai valamint *Francesco Conati* olasz zenetudós vezetésével a sajtóban közzétett valamennyi zenei információt kívánja repertórium formájában közzétenni. E vállalkozás jelentőségét csak akkor mérhetjük fel igazán, ha meggondoljuk, hogy például a 19. század immár hatalmassá duzzadt sajtóanyagában rengeteg zenei információ rejlik feltáratlanul, hisz az eddigi feltárás, ha volt, többnyire egy-egy témára irányult. A RIPM első nagy témája tehát a 19. század, de publikációt még nem tud felmutatni, csupán egy metodológiai folyóiratot *Periodica Musica* címmel. E folyóiratnak a Kanadában élő magyar zenetudós, *Román Zoltán* a szerkesztője.

A szövetség tagjainak találkozói

A nagyszabású kiadványok és sorozatok szerkesztése, valamint a bibliográfiai, katalógizálási, osztályozási, képzési információk cseréje folyamatos személyes kapcsolatot, állandó konzultációt igényel. Ezért döntött az AIBM vezetősége már 1955-ben úgy, hogy más tudományos társaságoktól eltérően minden évben találkozót tart, s e találkozón a formális előadások és referátumok mellett informális, kötetlen megbeszéléseket tart, műhelymunkát végez. Így azután, bár a munka eredménye valójában a publikációkban és a magasabb szintű metodikában ölt testet, az AIBM aktivitását impozáns lista is tükrözi: különböző városok, ahol az utóbbi három és fél évtizedben a világ zenei könyvtárosai találkoztak. Teljes felsorolásra itt nincsen hely, csupán a három évenként sorra kerülő közgyűléseket említjük: Bruxelles (1955), Cambridge (1959, 1980), Stockholm (1962, 1986), Dijon (1965), New York (1968), St. Gallen (1971), Jeruzsálem (1974), Mainz (1977), Washington (1983). 1989-ben a közgyűlés színhelye Oxford lesz. Ki kell egészíteni ezt a listát még néhány éves találkozó megemlékezésével, már csak azért is, hogy látható legyen, hogy szocialista országok is voltak találkozók színhelyei, így 1966-ban Varsó, 1970-ben Lipcse, 1981-ben Budapest és 1985-ben Kelet-Berlin.

Már ebből a válogatásból is látható, hogy az AIBM, noha nemzetközi szövetség, főképp azokra az országokra építhet, ahol fejlett vagy viszonylag fejlett könyvtári rendszerrel és nyugati típusú zeneérettel rendelkeznek, így Nyugat-Európára, Közép- és Kelet-Európa néhány országára, Észak-Amerikára, Ausztráliára és Japánra. Tagjainak száma 1988-as adat szerint 38 országból 1947 intézmény. Fontos itt megjegyezni, hogy az AIBM könyvtárak szövetsége, vagyis tagjainak túlnyomó többsége intézmény: könyvtár, archívum, dokumentációs központ, kiadó stb. A státútum azonban egyéni tagságot is

lehetővé tesz, mely joggal főképp a gazdagabb országok könyvtárosai élnek. Szervezetét jellemzi, hogy az egyes országok, nagyobb taglétszám esetén önálló AIBM nemzeti csoportot alkothatnak, aminek az is az előnye, hogy a tagdíjakat beszedve annak egy részét saját céljaikra fordíthatják.

Az AIBM vezetősége sohasem volt, és ma sincs megelégedve ezzel a korlátozott nemzetköziséggel, különös tekintettel arra, hogy az UNESCO és a Nemzetközi Zenei Tanács égisze alatt működve figyelmet kell fordítania az ún. fejlődő országokra is. Ennek érdekében néhány évvel ezelőtt úgy döntött, hogy a szövetség negyedéves folyóiratát, a *Fontes Artis Musicae*-t díjmentesen küldi öt éven keresztül tíz országnak Afrikából, Ázsiából és Latin Amerikából, ezzel is lehetővé téve a bővebb tájékozódást. Jelentős eredménynek tekinthető ebből a szempontból, hogy a legutóbbi, Tokióban megrendezett találkozón (1988) már voltak küldöttek Argentínából, Braziliából és Kínából. Annál szomorúbb viszont, hogy a szocialista országokból érkező küldöttek száma csökken, a Szovjetunió szinte soha nincs jelen, legutóbb pedig Tokióban e sorok írója egyedül képviselte a szocialista országokat (és ezt is egy japán ösztöndíj tette lehetővé).

Az AIBM szervezete

Az AIBM szakmai tevékenységének szervezete három nagyobb csoportra oszlik. Az első a szakmai ágazatokat (professional branches) fogja össze, vagyis az egyes intézménytípusokat, mint zenekari és rádió könyvtárak, zeneoktatási intézmények könyvtárai, zenei információs központok, nyilvános könyvtárak és kutató könyvtárak. A második nagyobb csoportban témabizottságok (subject commission) és munkacsoportok (project group) vannak. Ezek közül legfontosabb a három témabizottság, mely a bibliográfiai tevékenységgel, a katalogizálással és a szolgáltatások illetve képzés kérdéseivel foglalkozik. Végül a harmadik nagy csoportban a kapcsolt bizottságok foglalnak helyet, amelyek nem egyebek, mint a más szervezettel is együttműködő nagy vállalkozások: a RISM, RILM, RIdIM és RIPM.

Az AIBM állandó vezető testülete a Tanács (Council), mely a nemzeti csoportok vezetőiből, képviselőiből és a szakmai ágak illetve témabizottságok vezetőiből tevődik össze, valamint a szűkebb elnökség (board), melyben az elnök, az előző elnök, a négy alelnök és a kinevezett tisztségviselők (főtitkár, kincstárnok, *Fontes* főszerkesztője) foglalnak helyet. Az elnököt és alelnököket a Tanács jelölése alapján a három évenként összeülő közgyűlés választja meg. Arra való tekintettel, hogy a közel 2000 tagból a közgyűléseken mintegy 200-250 tag tud csak részt venni, a választás 1983 óta levélben történik. Az elnökség mellett 1980 óta egy külön bizottság is működik, melynek az az egyetlen feladata, hogy figyelemmel kísérje a szervezeti szabályzat és az ügyrend érvényességét, és folyamatosan javaslatokat dolgozzon ki a statútum esetleges megváltoztatására, a gyakorlathoz való közelítésére.

Az AIBM egyik alkotmányosan megfogalmazott törekvése, hogy a különböző területeket és a különböző politikai rendszereket a lehetőséghez képest egyensúlyban kezelje. Ennek folyománya, hogy a Tanácsban az egyes országok képviselői egyenlő szavazati joggal rendelkeznek, figyelmen kívül hagyva, hogy az adott országokon belül hány tag (intézményi és egyéni) van. Így lehetséges, hogy a többszáz tagot számláló USA cso-

port vezetője és az egyetlen tagot képviselő szovjet küldött azonos joggal rendelkezik. Egy másik, immár iratlan törvény az elnöki-alelnöki jelölések egyensúlyba hozása. Ennek eredményeképpen több évtized óta az elnökségnek legalább egy tagja szocialista országból való, jöllehet a közel 2000-es tagságból a szocialista országokból mindössze 80 tag van, vagyis a teljes tagság 4 %-a.

A jelenlegi elnökség összetétele is ezt mutatja. Elnök: *Maria Calderisi-Bryce* (Kanada), előző elnök: *Anders Lönn* (Svédország), alelnökök: *Bernard Huys* (Belgium), *Catherine Massio* (Franciaország), *Szvetlana Szigida* (Szovjetunió), *Marcolm Turner* (Nagy Britannia), főtitkár: *Veslemöy Heintz* (Svédország), kincstárnok: *Don L. Roberts* (Egyesült Államok).

Hazánk szerepe

Végül hadd szóljunk még néhány szót hazánk szerepéről a nemzetközi társaságban! Jó hírünket, szerepünket úttörő gyanánt, magánemberként, intézményi-kormányzati támogatás nélkül, egyedül saját lelkesedése és úgyszeretete révén *Pethes Iván* alapozta meg. Ő indította el azt, hogy zenetudományi eredményeink szerepeljenek a RILM-ben, hogy személyén keresztül részt vehessünk olyan fontos szakmai vitákban, melyek a zenei osztályozásról és a számítógépes feldolgozásról folytak. Aktivitásának eredményeképpen őt 1974-ben, Jeruzsálemben beválasztották az egyik alelnöki helyre. Nagy álmát, egy Budapesten rendezett AIBM konferenciát tragikusan korai halála miatt sajnos nem érthette meg.

Hazánkban először az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtára, majd a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Könyvtára és a Magyar Zeneművészek Szövetsége lett tagja az AIBM-nek. 1971-ben, amikor már tíznél több magyar tagja volt a szövetségnek (a *Fontes Artis Musicae* megrendelése ugyanis egyenértékű a tagsággal), élve a szervezeti szabályzat adta csoportalapítás jogával, Magyarországon is létrejött egy nemzeti csoport, ennek azonban a művelődési kormányzat akkori intenciói szerint nem lehetett önálló jogállása, s így Nemzeti Bizottság formáját öltötte, az Országos Könyvtárügyi Tanács felügyelete alatt. Bár ez felülről létrehozott bizottság volt, tagjainak összetétele nagyjából tükrözte az AIBM magyar tagintézményeit, s egyben a legfontosabb magyar zenei könyvtárakat, illetve intézményeket. Elnöke *Kecskeméti István*, az OSZK Zeneműtárának akkori vezetője lett. Az AIBM Nemzeti Bizottsága immár intézményesen arra törekedett, hogy a minden évben megrendezésre kerülő konferenciákon, illetve közgyűléseken legalább egy-két magyar delegátus jelen lehessen. Ez különösen akkor valósulhatott meg, amikor a konferencia Varsóban vagy Lipcsében volt. A Művelődési Minisztérium mindazonáltal ahhoz is segítséget nyújtott, hogy egy-egy nyugati konferencián is jelen lehessünk, így váltakozó küldöttséggel jelen voltunk Szent Gallenban (1971), Bolonában (1972), Londonban (1973) és Bergenben (1976) is. *Kecskeméti István* lemondása után az AIBM Magyar Nemzeti Bizottságának vezetését e sorok írója, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Könyvtárának igazgatója vette át. Ő, mint a magyar nemzeti csoport vezetője 1977-től kezdve rendszeresen részt vett a konferenciákon, s minden bizonnyal ennek az aktivitásnak köszönhető, hogy 1980-ban és 1983-ban két terminusra alelnökké választották.

Ezekben az években, különösképp pedig a már említett 1981-es budapesti konferencia idején az AIBM Nemzeti Bizottsága nem “bizottság”, hanem lelkes, kollégialis csapat volt, mely a magyar zenei könyvtárosok legjobbjaikat tömörítette. *Szalay Ágnes* és *Skaliczki Judit* a nyilvános (közművelődési) könyvtárak bizottságaiban kapott vezető szerepet, *Forrai Magdát* 1978-ban, Lisszabonban, távollétében választották meg a zeneoktatási intézmények könyvtárai című szakmai ág alelnökévé. Szavunk a szövetség folyóiratába is eljutott. Pethes Ivántól, Forrai Magdától, *Mona Ilonától* értékes tanulmányok jelentek meg a Fontesban. És az 1981-es kongresszus kiemelkedő eseményei is sok hívet szereztek. A világ zenei könyvtárosai ámulattal hallgatták *Somfai László* előadását a budapesti Bartók Archivumról és a Bartók Összkiadás problémáiról, lelkesen szemlélték Falvy Zoltán zenei ikonográfiai kiállítását a Szépművészeti Múzeumban és tapsolták a régi magyar zene emlékeinek megszólaltatását az MTA kongresszusi termében.

Nem fejezhetjük be az AIBM-ről szóló beszámolóinkat anélkül, hogy ne szóljunk a vele szorosan együttműködő testvérszervezetről, a *Hangarchívumok Nemzetközi Szövetségéről* (*International Association of Sound Archives, IASA*). Ez a szövetség tulajdonképpen “édes gyermeke” az AIBM-nek, hiszen korábban annak egyik szakmai bizottsága volt, ám sajátos – nem kizárólag zenei – profilja következtében fokozatosan távolodott, s végül kivált belőle. A kapcsolat azonban továbbra is jó és szoros a két szövetség között, olyannyira, hogy egyetlen év kivételével az éves konferenciákat mindaddig közösen rendezték. Magyarországról mindössze egyetlen tagja van az IASA-nak, a *Magyar Rádió Hangarchívuma*, ez azonban igen jelentős szerepet játszik a szövetség működésében. Ennek is köszönhető egyébként, hogy az 1981-es budapesti konferenciához a Rádió anyagi segítséget is nyújtott. A magyar részvétel fontosságát az is mutatja, hogy *Cséve Magdolnát*, a Rádió Hangarchívumának vezetőjét két évvel ezelőtt beválasztották a IASA elnökségébe.

Magyarország szerepe az AIBM-ben igen bizonytalan jövőnek néz elébe. Miután a nemzetközi szervezetben kizárólag a konferenciákon való személyes jelenléttel lehet ütőképes módon dolgozni, aktivitásunk e jelenléttől függ. A Művelődési Minisztérium ezt 1971 és 1982 között többé-kevésbé biztosította, majd ez a támogatás is csökkent, és végül ma már megkaptuk *Stark Antal* államtitkártól az egyértelmű választ: “az AIBM Magyar Bizottsága tűzze ülésének napirendjére a minisztériumon kívüli anyagi források felkutatását a tagsággal összefüggő kiutazások finanszírozása érdekében”. Tekintettel arra, hogy a magyar AIBM ügyében aligha várható különböző tehetséges szponzorok felbukkanása, mert ez szorosan a művelődési kormányzat kötelezettségi körébe tartozó finanszírozási feladat, ez a döntés egyértelmű bizottságunk tevékenységének megszüntetésével. Szerencsére, a Magyar Rádió a IASA-tagság vonatkozásában ismeri kötelezettségét és az eddigi nemzetközi kapcsolatok közvetlen hasznosításának eredményeit, s ezért talán a jövőben is biztosítani fogja legalább a IASA konferenciákon való jelenlét anyagi feltételeit.